

Films

De staking van 1960-'61

Hiver '60. Une fiction de Thierry Michel. Een film met Philippe Léotard, Françoise Bette, Christian Barbier, Paul Louka, Ronny Coutteure. DVD 9, 1982/2010. www.passerelle.be

André Mommen

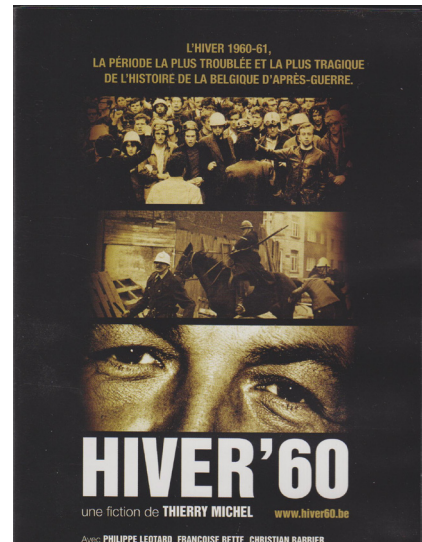
De film van Thierry Michel die in geromantiseerde vorm de staking van 1960-'61 in beeld brengt, is nu ook op DVD verschenen. Een halve eeuw na de historische staking die gedurende vijf weken het land verlamde, kunnen sommigen met nostalgie en anderen met verwondering terugkijken. De maker van de film, Thierry Michel, reflecteert in een interview op zowel de film als op de gebeurtenissen. De film dateert immers al van 1982. En de realisatie ervan was in moeilijke materiële omstandigheden gebeurd. Maar dat was niet de essentie. De film moest ook de herinnering van een miljoen arbeiders aan de historische staking tegen de gehate Eenheidswet levendig houden.

In een interview wijst Thierry Michel erop dat de Grote Staking van 1960-'61 vandaag grotendeels vergeten is. De herinnering aan haar leider, de eveneens al historisch geworden André Renard, is vervaagd. Maar toch behoort de Grote Staking tot één van de belangrijkste gebeurtenissen uit de tweede helft van de vorige eeuw. Toen vocht de Waalse arbeidersklasse voor haar overleving. De Eenheidswet waartegen men zich massaal keerde, was slechts een aanleiding geweest. Want met die wet wilde de Belgische bourgeoisie de lasten van de economische crisis en van de dekolonisatie van Kongo op de arbeidersklasse afwentelen. Maar van de andere kant was de Waalse arbeidersklasse in haar bestaan bedreigd door

de sluiting van de steenkoolmijnen en de crisis in de staalnijverheid. Renard zag toen nog maar één uitweg: federalisme. Dan zou de Waalse arbeidersklasse de financiële en economische hefboomen in handen krijgen om de regionale economie te moderniseren, omdat het Belgische financierskapitaal dat niet wilde doen. Achteraf blikt Thierry Michel met bitterheid terug dat dit project uiteindelijk mislukte. En dat vandaag de Vlaamse ondernemersklasse veel verder wil gaan dan federalisme om haar neoliberale en rechtse project te realiseren. Ze wil België opblazen.

Volgens Thierry Michel markeerde de Grote Staking ook een scheiding der geesten. Er was de oudere generatie van syndicalisten die het verzet in de Tweede Wereldoorlog had meegemaakt en die volgens die patronen dacht en handelde. Sabotage behoorde tot het arsenaal. Van de andere kant was er de meer individualistisch ingestelde jonge generatie. Beide generaties worden in de film in beeld gebracht. Maar beide leeftijdsgroepen worden verenigd in de stakingsbeweging die ten slotte ook de identiteit van de Waalse arbeidersklasse heeft helpen vormen en die de bourgeoisie de stuipen op het lijf heeft gejaagd. Dat was dan de opmaat voor het realiseren van een aantal belangrijke sociale verworvenheden. In de stakingsbeweging groeide voorts de collectieve solidariteit.

Hoewel de film duidelijk geen "documentaire" bedoelingen heeft, wordt men toch gegrepen door het realisme waarmee het verhaal is verfilmd. Het ging er bij de makers vooral om hier de spanningen die tussen het vakbondsapparaat en de militanten onvermijdelijk moesten opkomen, te laten zien. De staking sleurde daarna de hele industriële arbeidersklasse mee. Te beginnen in het Luikse.

Uiteraard kon Thierry Michel er niet omheen om de figuur van André Renard via documentaire beelden in zwart-wit te presenteren. We zien dan in deze documentaire beelden een arbeidersklasse – er zijn geen vrouwen te bekennen – zoals ze toen was: gekleed in een “canadienne”, een pet of een muts op de kop, mager (obesitas was onbekend) en grijs, stenen gooiend en het station van Liège-Guillemins in puin slaand.

Is dit nu een grootse film geworden? In feite niet. De dramatische ontwikkeling is niet al te sterk in scène gebracht. Men moest werken met nogal wat amateurs die zich minder behaaglijk voor het oog van de camera bewogen. Kortom, de grote middelen ontbraken om er een epische film van te maken. In het genre van *Adalen 31*. Of van *Joe Hill*. Dit soort films moet haast noodzakelijk terugvallen op een grote acteur die ook een herkenbare stakingsleider speelt. In deze film had dat enkel Renard kunnen zijn. Maar dat is niet gebeurd, allicht bij gebrek aan een bepalend acteur. Een gemiste kans? Gelukkig is Renard wel op de achtergrond aanwezig. Maar dan in zwart-wit,

gemonteerd in het documentaire gedeelte van de film. En hoe! Als zijn metalen stem over de hoofden van de toegestroomde arbeidersmassa uit de versterker schalt, dan hoort iedereen voor zichzelf en voor alle anderen samen: “On ne parle pas d’abus en matière de chômage dans un pays, où il existe encore, généralement, entre 120.000 et 150.000 chômeurs.”